

Вісник Агрофорум № 8 (103) 2019

*У Львові на міжнародному рівні
обговорили актуальні
питання управління земельними
ресурсами*

3

*Грибні хвороби озимих зернових
та заходи по обмеженню
їх розвитку в умовах
Лісостепу Західного*

13

*Сучасні технології
вирощування гусенят*

23

*Перспективи вирощування
спаржі в Україні*

26

ВЕЛЬМИШАНОВНА АГРАРНА СПІЛЬНОТО!

ПРИЙМІТЬ НАЙЩИРІШІ ВІТАННЯ З НАГОДИ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО!

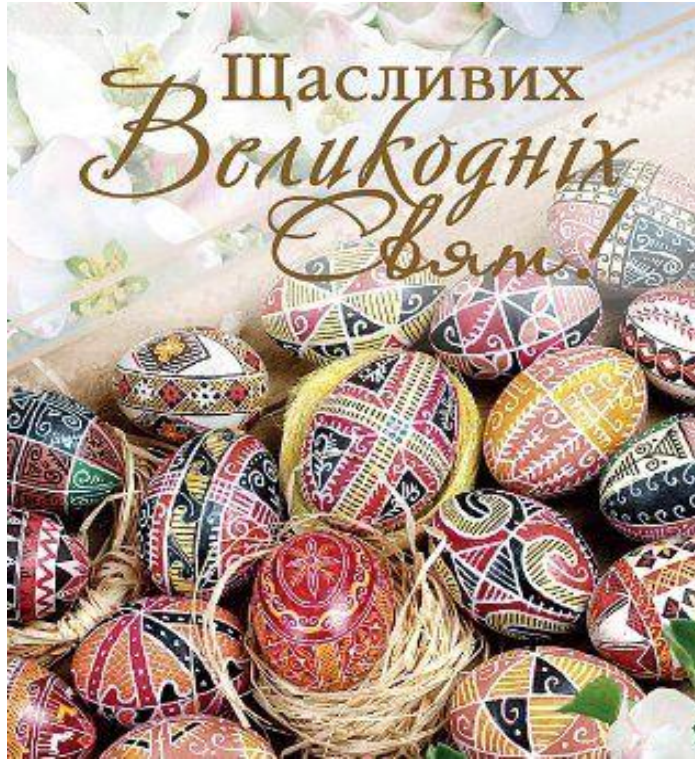

Це свято було, є і завжди буде символом перемоги життя над смертю, добра над злом, світла над темрявою, віри - над безнадією. Ці Великодні дні спонукають нас українців по-новому подивитися на світ, бути ще добрішими, милосерднішими, благороднішими, терплячішими один до одного.

Щирісердечно вітаючи Вас зі світлим днем Христового Воскресіння, бажаю миру, душевної рівноваги і гармонії, спокою і добробуту, теплих погожих днів та багатих урожаїв. Нехай у цей Великий День душа сповниться відчуттям радості і добра, а веселі писанкові барви звучать у кожному серці найсвітлішою надією за щасливу долю України. Злагоди, достатку, віри і щирої любові Вам та Вашим родинам!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

***З повагою,
Львівська Аграрна палата***

Шановні колеги !

*Щиро вітаю Вас із світлим
та величним святом*

Христового Воскресіння.

*Нехай Господь дарує Вам любов,
радість, мир та злагоду.*

А Ваше життя буде чистим, як Благодатний вогонь!

*Хай щира Великодня молитва об'єднає
усіх нас, додасть мудрості, сил і наснаги
у нашій великій спільній справі –
будівництві кращої долі для
майбутніх поколінь.*

Христос Воскрес!

Воістину Воскрес!

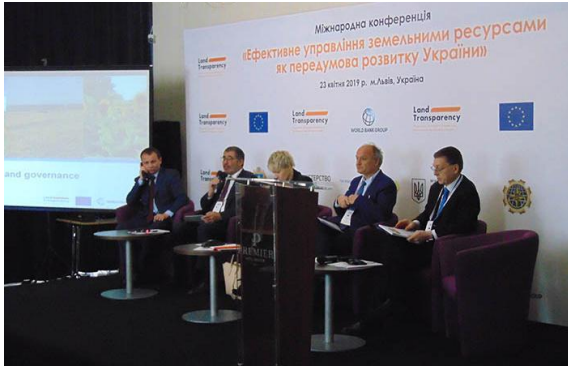
З повагою

*П.в.о. директора Департаменту
агропромислового розвитку
облдержадміністрації*

Людмила Гончаренко

2019 рік

<i>У Львові на міжнародному рівні обговорили актуальні питання управління земельними ресурсами</i>	5
<i>Практичне використання карт класифікацій земного покриву</i>	6
<i>Аграрії Львівщини нарощують темпи виробництва сільськогосподарської продукції</i>	7
<i>Право бізнесу не допускати до проведення перевірок: ДРС уточнила свої роз'яснення</i>	8
<i>Держава компенсує 90 % вартості дорадчих послуг</i>	9
<i>Землевласників Львівщини запрошують до участі в мобільних точках доступу для безкоштовної правової допомоги</i>	10
<i>Підприємство-пільговик з плати за землю здає землю в оренду</i>	11
<i>Оголошення про проведення аукціонів у Львівській області</i>	12
<i>Грибні хвороби озимих зернових та заходи по обмеженню їх розвитку в умовах Лісостепу Західного</i>	13
<i>Сучасні технології вирощування гусенят</i>	23
<i>Перспективи вирощування спаржі в Україні</i>	26
<i>Безпека праці при проведенні весняно-польових робіт</i>	30
<i>У травні розпочинається цикл круглих столів для підвищення обізнаності сільських територіальних громад Львівщини із земельною реформою</i>	32
<i>Онлайн-курс «Стале управління земельними ресурсами та відновлення земель»</i>	33
<i>Моніторинг цін</i>	35
<i>Анонс подій в Україні</i>	38

У Львові на міжнародному рівні обговорили актуальні питання управління земельними ресурсами

23 квітня при підтримці Світового банку у Львові відбулася Міжнародна практична конференція «Ефективне управління земельними ресурсами як передумова розвитку України». Участь у конференції прийняв голова управи Львівської Аграрної палати Ігор Вуйцик.

Із вступним словом до учасників конференції звернулися представники Світового банку Бахер Ел-Хіфнаві, Клаус Дайнінгер, в.о. міністра аграрної політики та продовольства України Ольга Трофімцева, заступник голови Львівської ОДА Роман Филипів.

В рамках дискусійних панелей конференції обговорювалися питання наповнення інформацією державного земельного кадастру, удосконалення нормативно-правової бази та реєстрації прав на землю та управління земельними ресурсами із врахуванням світового досвіду.

Заступник міністра юстиції Ірина Садовська відповіла на актуальні питання стосовно роботи антирейдерського штабу в областях і щодо наповнення реєстрів прав власності релевантною інформацією про власників земельних ділянок сільгосппризначення.

Професор Національного університету біоресурсів і природокористування України Андрій Мартин висвітлив актуальні шляхи вирішення проблем, які виникли внаслідок суттєвого розходження в документації, що свідчить про право власності на земельні паї починаючи із середини 1990-х років.

Успішний досвід налагодження ефективної співпраці із аграріями на регіональному рівні представили директори департаментів агропромислового розвитку із Львівської та Волинської областей Людмила Гончаренко та Юрій Горбенко.

В рамках конференції актуалізувалося питання щодо досвіду управління земельними ресурсами в Литві (Кестутіс Сабалаяускас) та Білорусі (Сергій Шавров).

В рамках конференції Ігор Вуйцик обговорив з в.о. міністра аграрної політики та продовольства України Ольгою Трофімцевою питання можливості проведення у травні в Києві тематичного заходу присвяченого розвитку Аграрних палат в Україні на регіональному рівні

Практичне використання карт класифікацій земного покриття

24 квітня закінчилась робота другого дня Міжнародної конференції «Ефективне управління земельними ресурсами як передумова розвитку України».

У конференції взяли участь представники департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації, робочих груп пілотних Львівської, Київської, Миколаївської областей, громад, де відбуваються роботи Програми Світового банку та ЄС «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні», Інституту космічних досліджень НАН України, компанії EOS, БломІнфо-Юкрейн, програми USAID Ukraine - USAID Україна «Підтримка аграрного і сільського розвитку».

У межах заходу особливу увагу приділили питанням, що стосувались роботи із кадастровими межами, плануванням та охороною земель, виправленням помилок щодо земельних ділянок у Державному земельному кадастрі.

Надзвичайно цікавою для аналітиків, науковців, представників органів місцевої та державної влади було питання використання ГІС-технологій в управлінні земельними ресурсами. В межах конференції було представлено можливості практичного використання карт класифікацій земного покриття з можливістю подальшого аналізу земель, посівів, вирубки лісів на пілотних територіях з використанням супутникових знімків для ухвалення правильних управлінських рішень.

Відтак, в межах Програми Світового банку заплановано проведення курсів по ГІС-технологіям для представників державних органів влади та місцевого самоврядування, які будуть відбуватись в рамках реалізації Програми Світового банку та ЄС «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні».

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Аграріям Львівщини відшкодують 3,1 млн гривень з державного бюджету на часткову компенсацію відсотків за кредитами

17 квітня в департаменті агропромислового розвитку облдержадміністрації відбулось засідання конкурсної комісії на виконання державної програми «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 300 (із змінами).

Результатом роботи комісії стало надання права на отримання компенсації відсоткової ставки за залученими кредитами 13 суб'єктам господарювання на суму 3,1 млн. грн., що склало річний ліміт коштів виділених для Львівської області у 2019 році.

Даний фінансовий ресурс дозволить здешевити 75,0 млн.грн. кредитних коштів залучених аграріями у банківських установах для придбання сільськогосподарської техніки, мінеральних добрив, засобів захисту рослин, паливо-мастильних матеріалів, кормів тощо.

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Аграрії Львівщини нарощують темпи виробництва сільськогосподарської продукції

Протягом січня-березня 2019 року обсяг сільськогосподарського виробництва у Львівській області порівняно з січнем-березнем 2018 року зріс на 12,6%. Сільськогосподарські підприємства наростили обсяги виробленої продукції на 29,5%.

Збільшення обсягів валового виробництва відбулось за рахунок збільшення обсягів вирощування сільськогосподарських тварин, зокрема, свиней на 44,6%, птиці свійської на 14,3%. Збільшено обсяги виробництва молока на 0,4 тис.тонн, виробництва м'яса в живій вазі на 6,2 тис.тонн.

Відтак, поголів'я свиней станом на 1 квітня 2019 року становить 283,6 тис. голів, що більше до відповідної дати попереднього року на 57,7 тис. гол, або 25,5%.

Загалом за темпами зростання валового виробництва сільськогосподарської продукції у січні-березні 2019 року Львівщина посідає 2 місце серед регіонів України, за обсягами виробництва – 7 місце.

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Право бізнесу не допускати до проведення перевірок: ДРС уточнила свої роз'яснення

Постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. № 342 затверджено Методику розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) та Методику розроблення уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю). У попередньому матеріалі ми вже писали у яких сферах державного нагляду (контролю) затверджено критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності.

Після затвердження Урядом критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) органом державного нагляду (контролю), розробляється уніфікована форма акта, що складається за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю).

Державна регуляторна служба України у своєму роз'ясненні наголосила, що згідно з положеннями ч.15 ст. 4 Закону № 877 посадові особи органів державного нагляду (контролю) зобов'язані використовувати виключно уніфіковані форми актів.

До того ж ст. 10 Закону № 877, серед іншого, надано право не допускати посадових осіб органу державного нагляду (контролю) до здійснення державного нагляду (контролю), якщо:

- державний нагляд (контроль) здійснюється з порушенням передбачених законом вимог щодо періодичності проведення таких заходів;
- органом державного нагляду (контролю) не була затверджена та оприлюднена на власному офіційному веб-сайті уніфікована форма акта, в якій передбачається перелік питань залежно від ступеня ризику.

Якщо у контролюючого органу не має затверджених критеріїв для проведення планових перевірок, то у такому випадку суб'єкти господарювання вважаються з незначним ступенем ризику. Відповідно перевірки в них проводяться один раз на п'ять років.

Це встановлено ч.3 ст. 22 Закону № 877. Тобто, навіть якщо певний контролюючий орган вже встиг затвердити нову уніфіковану форму акта, але не має нових критеріїв розподілу за ступенями ризику, контролюючий орган має право проводити планові перевірки лише раз на 5 років.

А от якщо оновлені критерії затверджені, але форму акта не перезатвердили, то до перевірки контролюючий орган можна не допускати.

Оскільки уніфіковані форми актів, розроблені органами державного нагляду (контролю) на виконання положень Методики № 752 не містять усієї сукупності реквізитів, передбачених уніфікованою формою акта, затвердженою Постановою Кабміну № 342 від 10.05.2018 р., а реквізити, які за формою та змістом залишились незмінними, розміщуються на аркуші не за правилами, встановленими уніфікованою формою акта, вони не можуть використовуватись органами державного нагляду (контролю), незважаючи на те, що нормативно-правові акти, якими вони були затверджені, продовжують залишатися чинними;

Уніфіковані форми актів мають суттєву відмінність.

Уніфіковані форми актів, розроблені відповідно до вимог Методики № 752, не містили переліку питань залежно від ступеня ризику.

Переліки питань залежно від ступеня ризику містяться виключно в уніфікованих формах актів, затверджених органами державного нагляду (контролю) відповідно до Методики № 342.

Тому ДРС ще раз наголошує: суб'єкти господарювання мають право не допускати посадових осіб органу державного нагляду (контролю) до здійснення державного нагляду (контролю), якщо органом державного нагляду (контролю) не була затверджена та оприлюднена на власному офіційному веб-сайті уніфікована форма акта, в якій передбачається перелік питань залежно від ступеня ризику.

Джерело: "Дебет-Кредит"

Держава компенсує 90% вартості дорадчих послуг

За програмами держпідтримки розвитку фермерства, сільгоспвиробники можуть отримати компенсацію, яка покриє 90% вартості дорадчих послуг, але не більше ніж 10 000 грн.

Такими послугами можуть бути консультації з питань:

- економіки, технологій, управління, маркетингу, обліку, податків, права, екології;
- поширення та впровадження у виробництво сучасних технологій, інновацій;
- сприяння розвитку сільського туризму, зайнятості сільського населення тощо.

Щоб отримати компенсацію за послуги дорадчих служб необхідно:

- укласти договір про надання цих послуг;
- надати дорадчі послуги згідно з договором;
- скласти акт наданих послуг;
- подати заявку та підтверджуючі документи до державного банку;
- отримати компенсацію на рахунок, відкритий в уповноваженому банку.

Джерело: www.agroday.com.ua

Землевласників Львівщини запрошують до участі в мобільних точках доступу для безкоштовної правової допомоги

Громадян, землевласників, землекористувачів, громадські організації запрошують до участі в мобільних точках доступу для безкоштовної правової допомоги.

Для забезпечення захисту прав інвесторів, протидії незаконному поглинанню та захопленню підприємств та оперативного реагування на випадки захоплення земельних ділянок та об'єктів аграрної інфраструктури, інші прояви аграрного «рейдерства» з 2 квітня розпочалась робота мобільних точок доступу до безоплатної правової допомоги по населених пунктах.

Щотижня мобільні точки доступу до надання безоплатної правової допомоги у Львівській області, до складу яких входять представники ГТУЮ у Львівській області, Регіонального центру з надання безоплатної правової допомоги у Львівській області здійснюють виїзди у райони з метою надання якісної правової допомоги.

В найближчі дні виїзди буде здійснено:

6 травня – Тростянецька сільська об'єднана територіальна громада

10 травня – Давидівська сільська об'єднана територіальна громада

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Мінагрополітики оприлюднило проекти нормативно-правових актів

23 квітня на офіційній інтернет-сторінці Міністерства аграрної політики та продовольства України оприлюднено проект Наказу «Про затвердження Норм природних втрат зерна та продуктів його переробки при зберіганні на зернових складах та зернопереробних підприємствах та Порядку розрахунку норм природних втрат зерна та продуктів його переробки при зберіганні на зернових складах та зернопереробних підприємствах».

25 квітня оприлюднено проект Наказу «Про затвердження Порядку визначення окремого ветеринарно-санітарного статусу тваринної субпопуляції одного або декількох господарств з єдиною системою управління біологічною безпекою щодо однієї або кількох хвороб, стосовно яких запроваджено заходи нагляду, контролю та біологічної безпеки».

Джерело: www.minagro.gov.ua

Підприємство-пільговик з плати за землю здає в оренду землю: які наслідки

Державна фіскальна служба у Запорізькій області розповідає, що плата за землю – це обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної або комунальної власності (пп.14.1.1. Податкового Кодексу України (ПКУ)).

Перелік земельних ділянок, які не підлягають оподаткуванню земельним податком, визначено ст. 283 ПКУ.

При цьому, пільги зі сплати орендної плати за земельні ділянки комунальної власності не передбачені.

Якщо платники земельного податку, які користуються пільгами з цього податку, надають в оренду земельні ділянки, окремі будівлі, споруди або їх частини, податок за такі земельні ділянки та земельні ділянки під такими будівлями (їх частинами) сплачується на загальних підставах з урахуванням прибудинкової території (п. 284.3 ПКУ).

Отже, юридичні особи, які користуються земельними ділянками, що не оподатковуються земельним податком, та надають в оренду їх або розташовані на них окремі будівлі, споруди (їх частини), сплачують земельний податок за такі земельні ділянки та земельні ділянки під такими будівлями (їх частинами) на загальних підставах з урахуванням прибудинкової території.

Джерело: www.visnuk.com.ua

**XI
Міжнародний
конгрес**

**ПРИБУТКОВЕ
СВИНАРСТВО**

4 червня 2019 року
ВЦ «АККО Інтернешнл»,
м. Київ, Проспект Перемоги, 40-б

Джерело: www.pigcongress.org

Оголошення про проведення земельних аукціонів у Львівській області з офіційного веб-сайту Держгеокадастру України

Номер лота	Кадастровий номер	Площа га	Адреса	Цільове призначення	Дата аукціона
33668	4620983600:11:000:0024	59.5022	Львівська область, Городоцький район, на території Великолюбінської ОТГ	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	24.05.2019 11:00
33815	4623987200:14:000:0459	34.2225	Львівська область, Радехівський район, Вузьківська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.05.2019 09:00
33814	4623987200:14:000:2460	11.2850	Львівська область, Радехівський район, Вузьківська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.05.2019 09:00
33813	4623981700:03:000:1016	9.3480	Львівська область, Радехівський район, Кривецька сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.05.2019 09:00
33812	4623981400:03:000:0331	11.1405	Львівська область, Радехівський район, Завидченська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	27.05.2019 09:00
33709	4623980400:03:000:0565	22.4597	Львівська область, Радехівський район, Барилівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	28.05.2019 09:00
33708	4623680400:06:000:0011	13.2765	Львівська область, Пустомитівський район, Борщовицька сільська рада (за межами населеного пункту)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	28.05.2019 09:00
33704	4623682600:07:000:0067	33.6504	Львівська область, Пустомитівський район, Дмитрівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	28.05.2019 09:00
33895	4623084400:05:000:0005	15.3300	Львівська область, Миколаївський район, Колодрубівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	29.05.2019 11:00
33787	4623084400:05:000:0004	11.7350	Львівська область, Миколаївський район, Колодрубівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	29.05.2019 11:00
33781	4623084400:02:002:0163	5.0600	Львівська область, Миколаївський район, Колодрубівська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	29.05.2019 11:00
33890	4624883200:01:000:0434	17.6460	Львівська область, Сокальський район, Лучицька сільська рада (за межами населених пунктів)	Для ведення фермерського господарства	30.05.2019 09:00
33892	4624885500:12:000:0113	6.8973	Львівська область, Сокальський район, Поторицька сільська рада (за межами населеного пункту)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	30.05.2019 09:00
33893	4624881100:12:000:0953	9.1500	Львівська область, Сокальський район, Волицька сільська рада (за межами населеного пункту)	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	30.05.2019 09:00
34101	4621585600:01:000:0286	32.8735	Львівська область, Жидачівський район, Облазницька сільська рада	Для ведення фермерського господарства	06.06.2019 09:00
34102	4621585900:01:000:1358	20.0000	Львівська область, Жидачівський район, Вільховецька сільська рада	Для ведення фермерського господарства	06.06.2019 09:00
34106	4621281500:03:000:0459	23.2535	Львівська область, Дрогобицький район, Волощанська сільська рада	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	06.06.2019 09:00

Грибні хвороби озимих зернових та заходи по обмеженню їх розвитку в умовах Лісостепу Західного

Галина Біловус, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії захисту рослин

Оксана Ващишин, науковий співробітник лабораторії захисту рослин

Оксана Пристацька, науковий співробітник лабораторії захисту рослин

Марія Добровецька, фахівець лабораторії захисту рослин

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

Важливою умовою у сільському господарстві є подальше збільшення виробництва зерна і поліпшення його якості.

Хвороби листя є найбільш поширеним чинником втрат урожаю озимих зернових культур. Видовий склад збудників доволі різноманітний і динамічний у різні роки. Крім того, прояв хвороб значною мірою залежить від низки факторів.

Погодні умови вегетаційного періоду 2019 року складаються так, що вже сьогодні можна спрогнозувати суттєвий розвиток хвороб грибкової природи на всіх сільськогосподарських культурах, особливо це стосується зернових культур.

Септоріоз листя.

На пшениці паразитують понад десять видів збудників, серед яких найбільш поширеними і шкідливими є *Septoria tritici* Rob. Desm та *Septoria graminum* – уражують переважно листя та *Stagonospora nodorum* Berk – уражує всі надземні органи, і зокрема колос.

На житі зареєстровано сім видів збудників, на ячмені – три, на вівсі – один. Вони здатні уражувати понад 20 видів злакових трав.

Ознаки ураження. З'являється на листках, листових піхвах, стеблах і колосі. На сходах перші симптоми з'являються у вигляді дрібних хлоротичних або жовтуватих плям. Пізніше плями збільшуються, стають світло-бурими з темною облямівкою або без неї.

У центрі плям утворюються темно-коричневі, блискучі пікніди у вигляді чорних крапок. На стеблах хвороба виявляється як розпливчасті плями без облямівки. На колоскових лусочках септоріоз має вигляд розпливчастих темно-бурих або темно-фіолетових плям. У місцях ураження тканина світлішає і на ній формуються пікніки.

Септоріози листя в Україні періодично привертають до себе увагу виробників зерна через високу шкідливість у зонах з підвищеною вологістю і в роки з великою кількістю опадів. Збудники цієї хвороби можуть розвиватися в широкому діапазоні температур (від 4 до 35°C). Сприятливими для розвитку захворювання є температура повітря 15-25°C, часте випадання опадів і висока відносна вологість повітря (більше 80 %).

Шкідливість. Септоріоз листя проявляється на посівах пшениці озимої майже щороку. Втрати особливо суттєві на нестійких сортах. Зменшення урожайності може бути в першу чергу наслідком зниження морозостійкості під впливом виснаження рослин септоріозом.

Втрати врожаю від септоріальних грибів становлять 10–15 %, а інколи сягають 40 %. Вони інтенсивно поширюються в роки з вологими, сприятливими для їх розвитку погодними умовами. В листках уражених рослин пшениці вміст хлорофілу знижується на 19–71 %, аскорбінової кислоти – на 33–59 мг/%, інтенсивність фотосинтезу – в 4–9 раз і інтенсивне дихання на – 4–17 %. Кількість зерен у колосі знижується від 36 до 41 шт., а кількість неповного, щуплого насіння в урожаї зростає від 3,4 до 40, 5%, маса 1000 зерен знижується майже 1,5 раза.

Джерела інфекції. Зберігаються збудники на післяжнивних рештках, на сходах падалиці, посівах озимих, на дикорослих злакових травах, а *S. Nodorum* – і на насінні. В Україні виявлено паразитування на зернових колосових культурах сумчастої стадії збудників септоріозу, які належать до роду *Leptosphaeria*. Сумкоспори є додатковим джерелом інфекції, основна ж роль у зараженні та перезараженні рослин належить пікноспорам.

Заходи захисту. Дотримання сівозміни та просторової ізоляції від минулорічних посівів; знищення рослинних решток після збирання врожаю відповідним обробітком ґрунту; оптимальні строки посівів; вирощування стійких сортів. Високоєфективним є протруєння насіння та обприскування посівів фунгіцидами, яке проводять одним із рекомендованих препаратів, що входять до “Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні”.

Темно-бура плямистість листя.

Збудником хвороби є недосконалі гриби *Bipolaris sorokiniana* Shoem (ячмінь, жито) і *Drechslera tritici-repentis* (жито, пшениця).

Ознаки ураження. Патогени під час вегетації поширюються за допомогою конідій. На листках спочатку з'являються жовто-бурі плями, дещо витягнуті вздовж листка. У центрі вони більш світлі з темно-бурою облямівкою. Плями виявляються і на міжвузлях, що призводить до вилягання рослин. У вологу погоду на уражених листках утворюється бурий або темно-сірий наліт, стебло вкривається чорним нальотом, що складається з конідиального спороношення гриба. Зараженню сприяє підвищена вологість повітря 95–97 % та температура 22–26°C. Ураження посівів хворобою спричиняють тривала волога і тепла вітряна погода під час вегетації культури; опади; пізні строки сівби; внесення тільки азотних добрив.

Шкідливість. Захворювання призводить до зменшення площі асиміляційної поверхні, передчасного всихання листків і рослин, зниження врожаю зерна і погіршення його посівних та технологічних якостей. При інтенсивному розвитку хвороби втрати врожаю можуть становити 30–40%.

Згідно з результатами наших досліджень довжина колоса внаслідок ураження темно-бурою плямистістю листя (при розвитку хвороби 100,0 %) порівняно із здоровими рослинами зменшується на 1,2 см.

Про значну шкідливість цього захворювання свідчать показники кількості зерна в колосі. Так, при 100-відсотковому розвитку темно-бурої плямистості листя маса зерна в колосі знижувалася на 0,71 г, маса 1000 зерен – на 20,5 г порівняно з здоровими рослинами. Чим більший розвиток хвороби, тим вищий був коефіцієнт шкідливості: так при розвитку хвороби 50 % він становив 0,31, а при 75 % – 0,40, тоді як при 100 % – 0,45 %.

Джерела інфекції. Зберігаються збудники на рослинних рештках, зерні у вигляді міцелію та конідій.

Заходи захисту. Дотримання сівозміни; заорювання рослинних решток; оптимальні строки посіву зернових культур. Високоєфективним є протруєння насіння та обприскування посівів фунгіцидами, яке проводять одним із рекомендованих препаратів, що входять до “Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні”.

Борошниста роса.

Збудник – сумчастий гриб *Erysiphe graminis* (DC) (синонім *Blumeria graminis* (DC) Speer). Уражує пшеницю, жито, ячмінь.

Ознаки ураження. Борошниста роса уражує листки, листові піхви, колоскові луски, остюки і рідше стебла. Проявляється у вигляді білого павутиноподібного нальоту, що складається з міцелію, конідій та конідієносців. Потім наліт поширюється на листову пластинку, частіше з

верхнього, а іноді з обох боків. З ростом рослин наліт поширюється на стебла, листки, листові піхви і колосся. Згодом наліт ущільнюється, набуває борошнистого виду, утворюючи ватоподібні подушечки, які в кінці вегетації стають жовто-сірими і на них утворюються дрібні чорні клейстотеції.

Білий наліт – це поверхнева грибниця патогена, яка закріплюється апресоріями на поверхні тканини. На грибниці формується конідіальне спороношення у вигляді коротеньких конідієносців, на верхівках яких у ланцюжках розміщуються конідії. Останні бочкоподібні або циліндричні, в ланцюжках безбарвні. При досяганні ланцюжки розпадаються і конідії поширюються в навколишньому середовищі, спричиняючи зараження нових листків і рослин хлібних злаків. Клейстотеції округлі, спочатку темно-коричневі, потім чорні. В клейстотеціях формується яйцеподібні сумки, від 9 до 30 шт. у кожній із них утворюється від 4 до 8 одноклітинних сумкоспор еліпсоподібної форми. Дозрівання сумкоспор і викидання їх із сумок відбувається в період появи сходів пшениці озимої.

Патоген утворює конідіальну і сумчасту стадії. Зараження відбувається конідіями та сумкоспорами при температурі від 3 до 31°C та відносній вологості повітря 60–100%. Слід зазначити, що сприятливими умовами для розвитку хвороби є температура повітря 18-22 °C і часте чергування теплих і вологих днів.

Шкідливість хвороби виявляється у зменшенні асиміляційної поверхні, руйнуванні хролофілу. При інтенсивному ураженні уповільнюється розвиток кореневої системи, знижується куцистість рослин, затримується колосіння, прискорюється дозрівання. Інтенсивний розвиток хвороби може бути причиною зменшення кількості і маси зерен та недобору врожаю до 15%, а в роки епіфітотій – 30-50%. Маса 1000 зерен з сильно уражених борошнистої россою рослин в порівнянні із здоровими знижувалася з 46 до 40 г, число зерен в одному колосі – з 22 до 20, висота рослин – з 105 до 88 см, вміст крохмалю в зерні – з 60 до 63%. Недобір урожаю пшениці від борошнистої роси буде значним за умови інтенсивного ураження прапорцевого і другого листка зверху рослини.

Згідно з результатами наших досліджень надмірне внесення азотних добрив різко сприяє інтенсивному ураженню рослин борошнистою россою, суттєво скорочує інкубаційний розвиток хвороби, стримує формування конідіального спороношення патогена.

Розвитку хвороби сприяють також рання сівба озимих зернових, густий стеблостій при завищених нормах висіву насіння, вирощування сприйнятливих до хвороби сортів озимих на сусідніх полях, вирощування культур в низинних місцях, які погано провітрюються, на затінених рослинах та при слабкому освітленні, часті тумани.

Джерела інфекції. Зимує збудник у вигляді міцелію – на озимих та клейстотеціями – на рослинних рештках.

Заходи захисту. Збирання врожаю без втрат; знищення падалиці та злакових бур'янів; посів в оптимальні агротехнічні строки; ретельний і своєчасний обробіток ґрунту; вирощування стійких сортів; внесення кремнієвих та калійних добрив; високоефективним є протруєння насіння та обприскування посівів фунгіцидами, яке проводять одним із рекомендованих препаратів, що входять до “Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні”.

Піренофоз.

Зараження рослин піренофозом або жовтою плямистістю викликає гриб, сумчаста стадія якого має назву *Pyrenophora tririci-repentis*, а конідіальна – *Drechslera tririci-repentis*.

Ознаки ураження. Хвороба широко поширена, проте її діагностика пов'язана з труднощами, бо симптоми піренофозу нагадують нетиповий септоріоз. Протягом вегетації збудник поширюється конідіями повітряно-крапельним шляхом.

Проявляється захворювання з обох сторін листя і листових піхв пшениці озимої та інших злакових культур у вигляді дрібних одиничних або численних плям овальної або округлої форми, жовтого або світло-коричневого забарвлення діаметром 2–5 мм. У центрі плями епідерміс злегка піднятий. З часом плями розростаються в поздовжньому напрямку, стають темно-коричневими, від 12 до 20 мм у довжину, іноді приймають ромбоподібну або чечевицеподібну форму, зазвичай облямовані зоною хлорозу. За кольором в цей період вони не відрізняються від плям при септоріозі, але не утворюють пікнід. Плями можуть бути у вигляді смуг, займати третину або навіть більше половини листової поверхні. До кінця сезону на плямах і іноді після того, як листок повністю засохне, з'являється оливково-бурий наліт конідіального спороношення.

Гриб може викликати ураження колоскових лусок, на яких плями поздовжні або у вигляді штрихів.

Хвороби з схожими симптомами. В зв'язку з великою схожістю зовнішніх ознак хвороб, ураження піренофорозом можна помилково прийняти за септоріоз, але на них не буває пікнід.

Шкідливість. В залежності від розвитку захворювання втрати урожаю зерна можуть складати від 20 до 50%. Значно знижується вага зерна та маса 1000 насінин.

Джерела інфекції. Уражені рослинні рештки, а також в незначній мірі уражене насіння. Зимує гриб на пожнивних рештках, насінні. Додатковим джерелом інфекції є сумкоспори, які можуть здійснювати зараження рослин навесні.

Заходи захисту. Дотримання сівозміни, з виключенням вирощування пшениці по пшениці (для виключення первинного зараження); ретельна оранка та знищення пожнивних решток; здоровий насінневий матеріал;

активізація життєдіяльності ґрунту, наприклад сидерація (внесення зеленого удобрення). Обстеження полів в періоди можливого первинного прояву піренофорозу є важливим прийомом своєчасного прояву захворювання і послідуєчого ефективного контролю інфекції. Враховуючи агресивність піренофорозу, який активно поширюється в посівах пшениці озимої, при виборі препаратів, перевагу слід надати препаратам з двома-трьома діючими речовинами, а саме: Солігор 425 ЕС к.е. 0,7-0,9 л/га, Віртуоз к.е. 0,4-0,5 л/га, Бампер Супер 490 к.е. 0,8-1,2 л/га, Аканто плюс 28 к.с. 0,5-0,75 л/га, Ікарус 250 в.е. 1,0 л/га та інш., що входять до “Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні”.

Ринхоспоріоз або облямівкова плямистість.

Збудник – *Rhynchosporium graminicola* Heinsen. Найбільш поширена і шкідлива хвороба в західних районах Лісостепу у роки з дощовим літом. Уражує ячмінь, жито, дикі злаки.

Ознаки ураження. Виявляється протягом усього періоду вегетації, пік розвитку спостерігається у фазі молочної стиглості зерна. На листках та листових піхвах хвороба виявляється у вигляді сіро-зелених плям, які швидко збільшуються і набувають неправильної форми. Спочатку плями водянисті, пізніше вони підсихають, у центрі стають світлими, а по периферії утворюється темно-бура облямівка. У вологу погоду плями набувають сіро-голубого кольору завдяки рясному конідіальному спороношенню патогена. При сухій погоді симптоми ринхоспоріозу схожі на опіки листків. На зерні за умов підвищеної вологості хвороба виявляється у вигляді світло-коричневих плям з темно-бурим ореолом.

Розвиток хвороби. На міцелії, що перезимував утворюються конідії, що масово заражають посіви. Проростають конідії за умов наявності крапельної води при температурі від +2°C до +30°C (оптимум +16...+20°C)

Шкідливість. Втрати врожаю зерна в роки епіфітотій становлять до 15 % і більше. Крім того, погіршуються кормові та пивоварні якості зерна.

Джерела інфекції. Збудник хвороби зберігається у вигляді міцелію в рослинних рештках, в зимуючих рослинах та зерні.

Заходи захисту. Дотримання сівозміни; знищення рослинних решток та падалиці; посів культур в оптимальні строки. Високоєфективним є протруєння насіння та обприскування посівів фунгіцидами, яке проводять одним із рекомендованих препаратів, що входять до “Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні”.

Сітчаста плямистість листя.

Збудники – *Drechslera teres* Ito, *Helminthosporium teres* Sacc. Уражує ячмінь.

Ознаки ураження. Виявляється у вигляді бурих овальних плям з великою кількістю поперечних і поздовжніх рисок, які створюють візерунок сітки. Плями не зливаються в окремі поздовжні смуги, на яких утворюється темно-сірий наліт конідиального спорношення. На зернівках плями світло-бурі з нижнім сітчастим візерунком.

Спороутворення відбувається лише на некротизованій тканині. Сприятливі для споруляції умови настають при вологій і теплій погоді – температура від +5°C до +35°C. Оптимальна температура – біля +20°C, якщо вологість повітря не опускається нижче 95%. Поширення спор в посівах відбувається в основному за допомогою вітру в умовах низької вологості повітря. Проте на стадії інфікування, для успішного зараження, знову потрібні умови високої вологості повітря (чергування дня і ночі). За сприятливих умов (+20°C і 100% вологості повітря) тривалість латентного періоду може скласти всього 5 днів. Гриб по черзі заселяє яруси листя з низу до верху. Таким чином, чергування від одного до декількох днів з опадами і 2–4 днів з високою інсоляцією в умовах низької вологості повітря, провокує швидке поширення сітчастої плямистості ячменю.

Шкідливість. Хвороба більше уражує посіви ранніх строків. Втрати врожаю при інтенсивності ураження від 50 до 70% становлять 33-50%.

Джерела інфекції. Велика кількість інфекції гельмінтоспориозів зберігається на стерні, тому треба дотримуватися чергування культур у сівозміні. Посіви культури (особливо насінневі) слід розміщувати на відстані не менше, ніж 1 км, від полів, де ця культура росла торік.

Заходи захисту. Дотримання сівозміні; заорювання рослинних решток; оптимальні строки посіву озимого ячменю; просторова ізоляція між озимим та ярим ячменем; вирощування стійких сортів; високоефективним є протруєння насіння та обприскування посівів фунгіцидами, яке проводять одним із рекомендованих препаратів, що входять до “Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні”

Виходячи з осіннього моніторингу озимих зернових культур, можна прогнозувати, що навесні 2019 р. будуть актуальними розвиток септоріозу, борошнистої роси на пшениці озимій та плямистостей листя. Слід відмітити, що погодні умови, які склалися до цього часу, є надзвичайно сприятливими для даних захворювань. Ранньовесняний моніторинг дасть змогу визначити наявність вказаних збудників у вашому агроценозі та побудувати систему захисту.

При чому слід зазначити, що боротьбу з цими хворобами потрібно буде починати якомога раніше, щоб на момент поновлення вегетації призупинити розвиток захворювань, які по наших прогнозах переважатимуть показники минулих років. Отже, важливо буде використати фунгіциди проти листових хвороб, які можна застосовувати вже при температурі +5–8° С такий як Тілт Турбо 575 ЕС, к.е. та інші (табл. 1).

Таблиця 1.

Фунгіциди, рекомендовані для захисту озимих зернових від хвороб

Фунгіцид	Культура	Норма витрати препарату, л, кг/га	Спектр дії препарату	Спосіб і час обробки
1	2	3	4	5
Абакус, мк.е.	Пшениця, ячмінь	0,15–0,2	Борошниста роса, іржа (види), септоріоз листя, плямистості листя	Обприскування в період вегетації
Аканто Плюс	Пшениця, ячмінь	0,5–0,75	–“–	–“–
Абруста	Пшениця, ячмінь	0,7–1,3 0,7–1,0	Борошниста роса, снігова пліснява, септоріоз листя, жовта та бура іржа, темно-бура плямистість, піренофороз	–“–
Авіатор Хрго	Пшениця	0,8–1,5	Листові плямистості, іржасті хвороби, піренофороз, септоріоз, ринхоспориоз	–“–
	Ячмінь	0,6–0,8	Борошниста роса, іржасті хвороби, плямистості листя, коренева гниль	–“–

Фунгіцид	Культура	Норма витрати препарату, л, кг/га	Спектр дії препарату	Спосіб і час обробки
1	2	3	4	5
Амістар Екстра 280 SC, к.с.	Пшениця	0,5–0,75	Борошниста роса, бура листкова іржа, септоріоз та фузаріоз колоса.	--
Амістар Тріо 255 EC, к.е.	Пшениця, ячмінь	1,0	Борошниста роса, іржа, септоріоз листя та колоса, фузаріоз колоса, кореневі гнилі, плямистості листя	--
Альфа-Тебузол	Пшениця, ячмінь	0,5-1,0	Іржа(види), борошниста роса, септоріоз листя та колоса, піренофороз та інші плямистості	--
Альто Супер 330 EC, к.е.	Пшениця, ячмінь	0,4-0,5	Борошниста роса, плямистості листя, септоріоз та фузаріоз колоса, іржа, церкоспорельоз	--
Бампер Супер 490 к.е.	Пшениця, Ячмінь	0,8-1,2	--	--
Вареон	Пшениця	0,6-1,0	Борошниста роса, снігова пліснява, септоріоз листя, іржа(види), темно-бура плямистість, піренофороз, фузаріоз та септоріоз колоса	--
	Ячмінь	0,6-1,0	Борошниста роса, септоріоз листя, жовта іржа, плямистості листя, ринхоспоріоз	--
Імпакт 25 SC, к.с.	Пшениця	0,5	Іржасті хвороби, фузаріоз колоса, кореневі гнилі, плямистості листя	--
Капало	Пшениця, ячмінь	1,0-1,5	Борошниста роса, плямистості листя, піренофороз, ринхоспоріоз	--
Скальпель 250, к.с.	Пшениця	0,5	Плямистості листя, фузаріоз колоса	--
Солігор 425 EC, к.е.	Пшениця, ячмінь	0,7-1,0	Борошниста роса, іржа, плямистості листя, септоріоз, фузаріоз та альтернативний колоса	--
Тілмор, к.е.	Пшениця	1,0	Борошниста роса, іржа, піренофороз, септоріоз	--
		1,0-1,5	Фузаріоз, септоріоз та альтернативний колосу	--
Тілт Турбо 575 EC	Пшениця, ячмінь	0,8-1,0	Борошниста роса, септоріоз, піренофороз, іржа (види) фузаріоз, різоктоніоз	--
Рекс Дуо, к.е.	Пшениця	0,4-0,6	Борошниста роса, іржа, септоріоз листя та інші плямистості, церкоспорельоз, фузаріоз, септоріоз колосу, гелмінтоспоріоз	--
Ячмінь		0,5		--
Кустодія™	Пшениця Ячмінь	0,8-1,0	Борошниста роса, септоріоз, піренофороз, фузаріоз, альтернативний	--
Топсін М 500, к.с.	Пшениця Ячмінь	1,0 1,0-1,2	Борошниста роса, септоріоз, кореневі гнилі	--
Фалькон, к.е.	Пшениця	0,4-0,6	Борошниста роса, септоріоз, бура іржа	--
	Ячмінь	0,6	Борошниста роса, плямистості листя	--
Фолікур 250 EW, к.е.	Пшениця	0,5-1,0	Види іржі, борошниста роса, септоріоз, плямистості, фузаріоз колосу	--
Флексіті, к.с.	Пшениця, ячмінь	0,15-0,25	Борошниста роса	--

При обробці посівів зернових культур фунгіцидами слід враховувати фітосанітарний стан кожного поля, а зокрема ступінь ураження рослин певним збудником та дотримуватись техніки безпеки при роботі з отрутохімікатами. Слід відмітити, що обробку фунгіцидами потрібно проводити згідно рекомендацій до певного препарату.

Школа фермера організує тренінг «Сівозміна в умовах Степу»

В Харківській області 16 травня пройде другий тренінг Польової школи фермера – «Сівозміна в умовах Степу на сході України».

Тренінг проводиться для осіб, які приймають рішення щодо застосування технологій на сівозмінах у степовій та лісостеповій зонах: керівників господарств, агрономів, фермерів, а також викладачів, науковців, посадовців.

Тренінг пройде в рамках Польової школи фермера «Ґрунтозберігаючі технології у землеробстві», що є частиною проекту «Інтегроване управління природними ресурсами на деградованих ландшафтах степової та лісостепової зон України».

Проект реалізується Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) за фінансової підтримки Глобального екологічного фонду (ГЕФ).

У рамках тренінгу буде проведена теоретична та практична частини, огляд машинотракторного парку господарств, а також виїзд в поле.

Зареєструватися на тренінг можна до 10 травня за телефонами (068)-898-38-45, (066)-568-03-18.

Деталі щодо навчальної програми можна дізнатись за посиланням:

<https://gurt.org.ua/news/trainings/52548/>

Джерело: www.kurkul.com

Сучасні технології вирощування гусенят

Михайло Петрів, провідний науковий співробітник лабораторії дрібного тваринництва, кандидат сільськогосподарських наук

Любов Ференц, старший науковий співробітник лабораторії дрібного тваринництва, кандидат сільськогосподарських наук

*Інститут сільського господарства
Карпатського регіону НААН*

Враховуючи специфіку національного господарства України, гусівництво має значну питому вагу у виробництві пташиного м'яса і потребує більш детальної уваги при розробці селекційних програм і технологій.

Основними чинниками, що впливають на кількісні і якісні показники вирощування водо-плавної птиці є генетика і селекція, умови утримання та годівлі, технологія і обладнання, контроль та профілактика захворювань птиці.

В Україні гусівництво розвивається як одна з традиційних галузей птахівництва. Великих птахофабрик із вирощування гусей в нашій країні немає, проте існує низка племінних підприємств, які орієнтовані на виробництво добових гусенят з метою їх реалізації. У більшості областей України гусей переважно вирощують у присадибних і фермерських господарствах. Найбільш розвинуте промислове гусівництво у Полтавській, Івано-Франківській та Дніпропетровській областях.

Для вирощування молодняку використовують типові або пристосовані приміщення, які до прийому гусенят, як і інвентар та вигул (солярій), чистять, дезинфікують, білять вапном і розгороджують на секції металевою сіткою (розмір комірки 3х3 см) висотою 60 см. Вмістимість кожної секції – 150–200 голів молодняку до 20–30-добового віку або 100–125 голів старших (до 65 днів).

Щільність посадки гусенят на 1 м² підлоги у віці до двох тижнів – 12 голів, до восьми – 4. Підлога приміщення повинна мати тверде покриття. Для механізованого прибирання гною всі перегородки розбирають. По центру приміщення повинен бути прохід шириною 2,5–3,0 м або без нього (в такому випадку краще використовується площа, але гірше доглядати гусенят). Суху продезинфіковану підлогу посипають вапном, потім сухим чистим річковим піском і накладають суху підстилку (солому, торф шаром 5–7 см). Дерев'яну стружку і тирсу для гусенят використовують з 2-тижневого віку. У міру забруднення (особливо поблизу поїлок) мокру підстилку потрібно забирати, а настиляти свіжий шар.

На гусеня до 60-добового віку використовують 6,0–6,5 кг підстилки. В кожній секції приміщення встановлюють автоматичні годівниці, або дерев'яні корита з повздовжньою планкою. Крім того, обладнують окремі годівниці для крейди, ракушок і гравію.

Напувають гусенят із жолобкових поїлок, встановлених біля повздовжніх стін приміщення над стічною канавкою так, щоб гусенята знаходилися поза решіткою. Поїлки повинні регулюватися за висотою по мірі росту молодняка і мати таку глибину, щоб гусенята могли занурювати у воду весь дзьоб з ніздрями. За відсутності канавок гусенят напувають із залізних корит. Вода у поїлках має бути завжди свіжою, краще проточною. Вимоги до фронту годівлі і напування наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Фронт годівлі і напування на голову, см

Вік гусенят, тижнів	Фронт годівлі		Фронт напування
	тип сухий	тип вологий	
1–3	3	8	1
4–9	5	15	2
10–25	6	18	3

Витрати води на добу для гусенят наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Норми витрати води для гусенят різного віку на 1 голову за добу, л

Витрати води	Вік гусей, тижні	
	1–10	11 - 34
Загальні витрати води, л	1,20	1,80
Зокрема напування птиці	1,00	1,50

У секціях повинні бути лази шириною і висотою 30 см та висотою нижнього краю від підлоги 5 см

Вигули (солярії) роблять з твердим покриттям (бетонні) із розрахунку 100% відносно підлоги приміщення. В солярії встановлюють канавки для купання шириною 100 см і глибиною 25–30 см та розбірні тіньові піднавіси, годівниці для комбікорму і свіжої зелені для гусенят.

Висота огорожі соляріїв або вигулів, становить 0,8–1 м, розмір комірок металевої сітки для їх огорожі – 3х3 см. Зелений вигул повинен бути довжиною 30–35 м, мінімальний – 25 м. Гусенят у віці 2–3 тижнів у теплу погоду можна випускати з вигулів на пасовище.

У перші дні гусенята потребують особливої уваги, тому що може бути великий відхід молодняку. Отже, слід забезпечити його теплим приміщенням з доброю вентиляцією без протягів та вигулами.

Для обігріву птиці протягом 20–30 днів вирощування використовують електробрудери з розрахунку один брудер на 200–250 голів. При недостатньому обігріві гусенята скупчуються, не їдять, що призводить до великої смертності. При перегріві вони стають в'ялими.

Вирощування гусенят вимагає відповідних параметрів температури і вологості у приміщеннях їх утримання. Нормативи температури і вологості у приміщеннях для вирощування гусенят наведено у таблиці 3.

Таблиця 3.

Нормативні показники температури і вологості для вирощування гусенят

Вік гусенят, тижнів	Температура, °С		Відносна вологість повітря, %
	у приміщенні	у зоні локального обігріву	
1	24–26	30–28	65–75
2–3	24–22	28–26	65–75
4	20–18	24–22	65–75
5–10	20–14	–	65–75

Гусенят на м'ясо вирощують у два періоди: перший – підготовчий (брудерний) триває з добового до 20-денного віку залежно від погоди і пори року, і другий – до вирощування – з 21-денного віку до 65–75 днів.

У підготовчий період потрібно вести нагляд за гусенятами, своєчасно вибраковувати хворих і слабких, утримувати їх за віковими групами.

У теплу погоду гусенят на п'ятий день випускають на 1–2 год до загороджених вигулів, або в пасовищні загои з тінювими навісами, поступово збільшуючи час перебування їх на вигулах до повного світлового дня в 2-тижневому віці. Якщо є штучні пасовища з добрим травостоєм, то молодняк пасуть на них, потім його заганяють у вигульні дворики, де завчасно насипають у годівниці корм, а в поїлки наливають свіжу воду.

До 6-тижневого віку гусенят можна залишати ночувати на вигулах. Така система утримання і вирощування сприяє поліпшенню гігієнічних умов у пташнику і запобігає виникненню канібалізму. Вночі приміщення або вигульні дворики слабо освітлюються, що забезпечує спокійний стан молодняку.

При вирощуванні гусенят у різні сезони року складають технологічну схему, особливістю якої є те, що кожен вікову партію гусей вирощують окремо від іншої. Різниця у віці між партіями, як правило, повинна становити не більше 10 днів.

Перспективи вирощування спаржі в Україні

Після зміни влади у 1917 році, популярна овочева культура була знищена по всій території СРСР, в тому числі і на території України, – як «овоч буржуазії». Хоча, за деякими архівними свідченнями, верхівка комуністичної влади все ж таки споживала спаржу, як лікарську рослину.

На даний час в Україні відсутня будь-яка наукова селекція, окрім місцевої (народної). Населення дану овочеву культуру ще називає «заячий холодок» або «холодок лікарський». Зазвичай, частіше стебла спаржі використовувалися для композиції в букетах, а не використання в їжу. Деякі, радянські науковці, які мали можливість відвідувати міжнародні конференції, вирощували у себе на дачах та споживали в їжу, завезені з закордону культурні сорти спаржі.

І так, Спаржа (лат. *Asparagus*), або ж аспарагус – багаторічна трав'яниста рослина сімейства Спаржеві, що росте та плодоносить на одному місці 15 – 20 років, витримуючи морози до – 30 С. Існує більше 100 видів спаржі, найбільш відомий вид – спаржа звичайна. Це прекрасний і дуже корисний овоч, який походить з Месопотамії і вважався священним у Давньому Єгипті, будучи придатним навіть для принесення в жертву богам.

Поживний склад і корисні властивості спаржі дуже різноманітні, вони досліджувалися ще в Стародавньому Римі, де спаржа була серед найцінніших продуктів харчування. Цей делікатес добре відомий і сучасній Африці та Китаю, а найчастіше за все він готується кухарями з Італії, Франції, Німеччини, Голландії, Бельгії та всіх європейських країн.

Спаржа по праву вважається одним, з найбагатших джерелом натуральних вітамінів, і містяться в ньому вітаміни А, В1, В2, В5, В6, В9, Е, С, Н і РР. Особливо багатою вітамінами вважається зелена спаржа, але й біла спаржа теж містить безліч корисних речовин. З мікроелементів, якими багата спаржа, слід назвати цинк, калій, кальцій, фосфор, залізо та інші, а також в цьому овочі міститься натуральний елемент селеніт. Він має дуже потужні антиоксидантну і протиракову дії, які вважаються найважливішими корисними властивостями спаржі.

Спаржа – продукт низькокалорійний, і одночасно поживний і дуже корисний.

Ще одним унікальним елементом хімічного складу спаржі є аспарагінова кислота, яка грає важливу роль в обміні речовин. Спаржа містить дуже малу кількість калорій (всього 17 ккал в 100 г), тому її регулярне вживання пов'язане з меншими ризиками набору зайвих кілограмів і розвитку серцево-судинних захворювань, а також спаржа може сприяти зниженню рівня холестерину в крові. Її рекомендують в раціон всім, хто страждає від такої хвороби, як цукровий діабет.

Будучи прекрасним джерелом клітковини, спаржа може посприяти поліпшенню травлення і профілактиці хвороб, пов'язаних з функцією шлунково-кишкового тракту.

Також, вживання цього овочу може стимулювати процеси, пов'язані з виведенням з організму токсинів і шлаків: зокрема, сечовини, хлоридів і фосфатів. Корисні властивості спаржі включають очищаючу й тонізуючу дію на такі важливі органи, як нирки, сечовий міхур, та й на всю сечовидільну систему. За допомогою цього овочу можна знизити кров'яний тиск і підвищити життєвий тонус, поліпшити кровообіг і знизити прояви алергічних реакцій. Спаржа має відмінну протизапальну дію і може застосовуватися при артриті, ревматизмі, циститі, подагрі та багатьох інших серйозних захворюваннях.

Крім того, регулярне вживання спаржі пов'язано з поліпшенням функції імунітету, а також цей овоч може допомогти при лікуванні захворювань очей. Зміцнююча дія нервової системи і поліпшення якості шкіри також є важливими лікувальними діями цього натурального продукту.

Нарешті, одним з найбільш відомих і застосовуваних з давніх часів корисних властивостей спаржі є стимулюючі дії на сексуальну сферу. Як афродизіак спаржа використовувалася і в Стародавньому Римі, і в середньовічній Європі, і в сучасному світі. Включіть в ваш раціон цей унікальний овоч для зміцнення вашого здоров'я і поліпшення самопочуття!

Зі спаржі готують безліч смачних, корисних і по-справжньому делікатесних страв. Пагони спаржі відварюють, смажать, тушкують і маринують, з неї готують смачні супи і салати, різні овочеві закуски, додають в рагу, роблять начинки і соуси для випічки, піци, пасти або їдять сирими. Споживають молоді пагони висотою 15-20 см.

Лідером з вирощування спаржі є Китай – 65 тис. га, США – 58 тис. га, Німеччина – 26 тис. га, Євросоюз – біля 60 тис. га. В Україну зазвичай її імпортують з Євросоюзу, країн Африки та подають у дорогих ресторанах, готелях. В останні роки українські аграрії почали закладати поля під спаржу.

Вирощування, зберігання та споживання спаржі в домашніх умовах.

Вирощування спаржі з насіння, являється дуже кропітким та потребує досвіду будь то, любителами огородниками або досвідченими агрономами.

Насіння спаржі висівають у відкритий ґрунт або розсадні горщики. Доглядати за розсадою спаржі потрібно, так, як за розсадою салату чи будь якою іншою культурою: своєчасні поливи; розпушування ґрунту; видаленні бур'янів. При гарному догляді до осені формуються здорові рослини, що мають потужне коріння і 3-5 пагонів висотою 25-40 см. Перед настанням заморозків, в жовтні, надземні пагони спаржі зрізують на 10 см вище поверхні ґрунту. У такому вигляді рослини зимують. Навесні розсаду викопують і пересаджують на постійне місце. При виборі місця необхідно враховувати, що це багаторічна рослина.

Краще розташувати спаржу біля стіни або вздовж паркану. Вирощування спаржі з розсади, являється простішим варіантом а ніж вирощування картоплі.

Посадка.

Зорати або скопати, удобрити ґрунт перегноєм аналогічно посадці картоплі.

Схема посадки.

I варіант – в один рядок: 3 - 4 рослини на 1 м.п.

II варіант – в два рядка з шириною міжряддя 40 – 60см: 8 - 9 рослин на 1 м. кв.

Викопати ямку (траншею), щоб при посадці точка росту (верхівка) СПАРЖІ була прикопана землею на глибину біля 15 см. Необхідно добре полити. Вирощування зеленої та фіолетової спаржі – рослини відкриті до сонця. При вирощуванні білої спаржі – нагорнути бурт (горб) землі висотою 25-30 см, та накрити чорною плівкою.

Догляд

Періодичний полив невеликими дозами, щоб не було застою води та не пересихав ґрунт. Прополка бур'янів при їх появи. На 2-3 рік стандартне підживлення, як для багаторічних рослин – перегній.

Збір врожаю

Розпочинати збір пагонів на наступний рік після посадки розсадою, шляхом відрізання пагонів довжиною 15 – 20 см. Збір пагонів розпочинається з кінця березня – початку квітня та триває 1,5 -2 місяці. В перший врожайний рік наука рекомендує проводити збір врожаю – до 1 місяця, щоб не ослаблювати кореневища спаржі.

Споживання та зберігання

Можна налічити сотнями рецепти приготування спаржі. Одні народи надають перевагу білим пагонам, інші зеленим. Хто підсмажує, хто варить, а хто парить. Вся їжа приготовлена зі спаржі корисна для людського організму.

Зберігати можна в холодильнику, погребі до 3 місяців або заморожувати в морозильних камерах та смакувати круглий рік до нового врожаю спаржі.

Вирощування спаржі в промислових (польових) умовах

Спаржа районована по всій території України та є обов'язковою до подання статистичної звітності у відкритому та закритому ґрунті.

Для вирощування спаржі в польових умовах необхідно:

1. *Визначитися з вибором ділянки під посадку спаржі.*
  - Обов'язково врахувати, що спаржа буде рости та плодоносити протягом 12 – 15 і навіть до 20 років на одному місці.
  - При використанні крапельного поливу має бути джерело постачання води та енергії.
  - Необхідно врахувати рельєф місцевості поля (роза вітрів, максимальна освітленість сонцем).
  - Лімітуючим фактором являється – строк оренди земельного паю.
2. *Провести аналіз ґрунту.*
3. *Визначитися з площею посадки.*
4. Провести відповідні агротехнічні заходи по вирощуванню спаржі в польових умовах (внесення органічних добрив, оранка, мінеральних у рядки, боротьба з бур'янами тощо).
5. *Визначитися з сортами (гібридами) рослин (розсади) спаржі.*
6. *Вирощуватися буде біла чи зелена спаржа.*
7. Провести посадку спаржі розсадою у відповідності до схеми розміщення рослин у ряду та відстані між рядами.

Доробка та пакування.

Збір врожаю проводити кожний день, протягом 2-х місяців, з послідуною обробкою врожаю (миття, охолодження, пакування) на спеціальному обладнанні.

Для зберігання, врожай відразу розміщають в холодильну камеру з послідуючим продажем.

Догляд за рослинами.

Проводити агротехнічні заходи по вирощуванню спаржі (хімічних захист, прополка, підживлення) згідно технологічної карти.

Після закінчення збору врожаю, рослини продовжують вегетацію для накопичення поживних речовин в корінні на наступний рік.

Наступним агротехнічним прийомом є косіння стебел рослин після припинення вегетації. Це може бути перед початком морозів чи уже по мерзлому ґрунті.

Джерело: ТОВ “АВ ЛІХТ”

Безпека праці при проведенні весняно-польових робіт

Фонд соціального страхування України наполегливо рекомендує роботодавцям, керівникам сільськогосподарських підприємств, головам фермерських господарств, інженерам з охорони праці під час розпалу весняно-польових робіт посилити профілактичну роботу із запобігання виробничому травматизму; організувати роботу згідно з Правилами з охорони праці в сільськогосподарському виробництві; дотримуватись нормативних актів з охорони праці, а саме:

- закінчити проведення навчання працівників безпечним методам роботи;
- провести інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки з усіма працівниками, які братимуть участь у весняно-польових роботах;
- забезпечити працюючих спецодягом, засобами індивідуального захисту (рукавиці, окуляри, респіратори тощо), засобами пожежогасіння та поповнити медичні аптечки для надання першої долікарської допомоги;
- відвести місце для відпочинку, споживання їжі та куріння;
- до роботи на тракторах й інших транспортних засобах допускати працівників віком не молодше 18 років, які пройшли медогляд, навчання та інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки і мають посвідчення на право управління такою сільськогосподарською технікою;
- ознайомити під розписку всіх водіїв та механізаторів із безпечними маршрутами руху транспортних засобів;
- не допускати до роботи осіб хворих, перевтомлених, у нетверезому стані або тих, що не пройшли інструктаж з охорони праці та медогляд;
- провести заходи щодо зміцнення трудової та виробничої дисципліни;
- для виконання технологічних процесів не допускати машини й обладнання, які мають технічні несправності;
- замінювати, регулювати та очищати робочі органи машин дозволяється тільки при непрацюючому двигуні трактора, після того, як будуть опущені або встановлені на підставки робочі органи;
- не допускати експлуатацію машин без передбачених конструкцією огорож рухомих елементів;
- здійснювати постійний контроль за дотриманням правил безпеки під час весняно-польових робіт.

Виходячи з проведеного аналізу причин і обставин виробничого травматизму за останні роки та враховуючи рекомендації комісій з розслідування нещасних випадків на виробництві, визначено, що основними причинами нещасних випадків є послаблення контролю з боку безпосередніх керівників робіт, служб охорони праці за дотриманням безпечних правил роботи, невиконання працівниками інструкцій з охорони праці, невикористання працівниками засобів індивідуального захисту, формальний підхід до проведення навчання та інструктажів з охорони праці.

З настанням весняного періоду інтенсивність роботи в полі значно збільшується, потребуючи постійної уваги щодо забезпечення безпечної організації праці. Тому закликаємо при виконанні польових робіт особливу увагу приділяти дотриманню вимог нормативно-правових актів з охорони праці, правил поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту. Ці заходи не вимагають від керівників сільгосп підприємств значних фінансових, трудових та матеріальних витрат, в той же час сприятимуть збереженню життя і здоров'я працюючих, зменшенню матеріальних та моральних збитків.

Джерело: Фонд соціального страхування України

АГРО-2019
 XXXI МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ВИСТАВКА
AGRO-2019
 XXXI INTERNATIONAL AGROINDUSTRIAL FAIR
4-7 ЧЕРВНЯ
 на території
 НК "Експоцентр України"
 пр-т Академіка Глушкова, 1

Джерело: www.agroexpo.in.ua

У травні розпочинається цикл круглих столів для підвищення обізнаності сільських територіальних громад Львівщини із земельною реформою

Львівська Аграрна палата за підтримки Львівської облдержадміністрації з 06 травня 2019 року розпочинає цикл круглих столів спрямованих на підвищення обізнаності сільських територіальних громад Львівщини з земельною реформою.

З прийняттям Закону України №2498-VIII від 10.08.2018 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні» встановлюються граничні терміни оформлення права власності невитребуваної земельної частки (паю) на землю до 1 січня 2025 року.

Прагнення допомогти селянам вчасно отримати фахові консультації та поради з питань правової допомоги оформлення та державної реєстрації права власності та інших речових прав на нерухоме майно надасть їм змогу самостійно та більш ефективно розпоряджатись своєю землею, щоб отримувати з цього справедливий прибуток і є основою наших навчальних семінарів.

Для організації круглих столів у 10 районах працівники управи Львівської Аграрної палати будуть контактувати в телефонному режимі із представниками сільських рад, для встановлення зворотного зв'язку, отримання інформації про запити і побажання селян.

В рамках круглих столів відбудеться інформування сільського населення (власників земельних ділянок, орендарів) щодо вимог законодавства у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, орендних правовідносин, надання практичних рекомендацій щодо захисту їх прав та можливі шляхи ефективного господарювання на землі та ін.

У кожному з визначених районів буде проведено круглий стіл на тему: **«Роль громадських ініціатив в поширенні позитивного досвіду інформаційно-правового забезпечення громадян (власників земель та орендарів)»**

Перший круглий стіл для зацікавлених землевласників з Дрогобицького, Сколівського та Стрийського району відбудеться в Грабовецькій об'єднаній територіальній громаді Стрийського району.

Для участі у круглому столі необхідна попередня реєстрація за телефоном: (032) 2948403, 0679746981, e-mail: lvivagri@gmail.com

Детальна інформація про час, місце проведення круглого столу та програма буде надіслана зареєстрованим учасникам.

Онлайн-курс «Стале управління земельними ресурсами та відновлення земель»

Новий онлайн-курс ФАО навчає практичних методів сталого управління земельними ресурсами (СУЗР) та їхнього місця в глобальній програмі розвитку, зокрема, з метою досягнення цілі 15.3 Цілей сталого розвитку (ЦСР) – досягнення нульового рівня деградації ґрунтів. Курс допомагає політикам, практикам та землекористувачам у виборі, плануванні, впровадженні та моніторингу заходів з сталого управління земельними ресурсами та відповідного сприятливого середовища.

Курс: Стале управління земельними ресурсами та відновлення земель

2 години навчання, залежно від потреб навчання

Доступно англійською мовою Ви дізнаєтеся про:

- Основні визначення та принципи землеустрою, деградації та відновлення
- Підхід до планування використання землі за участю учасників
- Інструменти та методи СУЗР (глобальна мережа WOCAT, ініціатива Економіка деградації земель (ELD) та підхід 6 + 1)
  - Використання фінансових та нефінансових стимулів для створення сприятливого середовища, подолання бар'єрів та заохочення до прийняття СУЗР
  - СУЗР в контексті глобальної програми розвитку, зокрема, цілі ЦУР 15
  - Концепція нульового рівня деградації земель

Цей курс розглядає питання з технічної точки зору, але створений для широкої громадськості. Особи, які б отримали найбільше переваг від навчання:

- Місцеві чи національні політики
- Техніки управління землею та водними ресурсами
- Агрономи
- Фермери та землекористувачі

Курс був розроблений Продовольчою та сільськогосподарською організацією Організації Об'єднаних Націй (ФАО) у партнерстві з СІНЕАМ – Середземноморським агрономічним інститутом Барі, Італія.

Цей курс доступний через Центр навчання ФАО. Відвідайте Центр та перегляньте наш каталог курсів декількома мовами. Зареєструйтеся, щоб отримати доступ до понад 100 курсів. Навчання безкоштовне.

Як отримати доступ до курсу

1. Перейдіть до Центру навчання www.fao.org/learning і виберіть категорію “Зміна клімату, адаптація та пом'якшення”
2. Зареєструйтеся та увійдіть до системи

Джерело: www.healthy-soils.org.ua

Органіка-джерело родючості ґрунтів

Департамент агропромислового розвитку Львівської ОДА

За рахунок використання соломи та рослинних решток на кожному гектарі в ґрунт повертається:

- * 15-20 кг азоту;
- * 8-10 кг фосфору;
- * 30-40 кг калію.

Використовуючи 17-20 млн т соломи, як органічного добрива, можна щороку заощаджувати понад 100 тис т азоту, 70 тис т фосфору і 250 тис т калію.

Використання сухих рослинних рештків на підстилку, компостування, заробка їх в ґрунт з внесенням азотних добрив:

- покриває дефіцит органічної речовини в ґрунті на 20-25 %.
- підвищує стійкість ґрунтових агрегатів, поліпшує родючість ґрунтів, а отже урожайність сільськогосподарських культур.

сухе листя

15 % вода

85 % органіка

Оптові ціни на продукцію (станом на 26.04.2019 р.) (1 кг/ грн.)

ПРОДУКТ	мінімальна	середня	Максимальна
ПРОДУКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Капуста білоголова рання	22,00	23,50	25,00
Картопля рання	30,00	30,00	30,00
Капуста білоголова	40,00	40,00	40,00
Капуста червоноголова	22,00	22,50	23,00
Картопля стандарт	9,00	9,20	9,50
Морква стандарт	10,00	16,00	16,00
Буряк столовий	16,00	16,00	16,00
Квасоля біла	30,00	40,00	50,00
Шпинат	60,00	70,00	80,00
Цибуля зелена	80,00	115,00	150,00
Редиска пучок	10,00	10,00	10,00
Огірок тепличний	45,00	46,50	48,00
Цибуля ріпчаста жовта	27,00	27,00	27,00
Гарбуз	10,00	10,00	10,00
Петрушка зелена	60,00	70,00	80,00
Гриб печериця	30,00	37,50	45,00
Помідор тепличний	53,00	53,00	55,00
Цибуля порей	35,00	35,00	35,00
Цукор	11,00	12,50	14,00
Яблуко Ліголь	5,00	6,00	7,00
Яблуко Муцу	5,00	7,50	10,00
Яблуко Чемпіон	3,00	5,00	7,00
Яблуко Фуджі	4,50	7,20	10,00
ПРОДУКЦІЯ ТВАРИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Індиче стегно	105,00	105,00	105,00
Білий амур жив.	75,00	75,00	75,00
Короп жив.	73,00	79,00	85,00

Закупівельні ціни в Україні на 26.04.2019 р.

Середньозважені ціни закупівлі зернових та олійних культур в Україні на умовах СРТ термінали, EXW елеватори, СРТ переробники, FCA, СРТ долар, FOB, DAF.

	СРТ термінал, грн	EXW елеватори, грн	СРТ переробник, грн	FCA, грн	СРТ термінал, дол.США	FOB, дол.США	DAF, дол.США
Горох	6700	6400		6200			195
Гречка		7000					
Жито 1 клас		3817					
Жито 2 клас		3767					
Жито 3 клас		3718					
Коріандр	16000						
Кукурудза	4997	4269	4583	4121	157	153	156
Льон	11500	11000		10500			400
Макуха ріпакова				5900			
Макуха соняшникова		1800		1800			
Нут		9500					
Овес	5600	6500					
Олія соняшникова		15000			651		
Просо		16000		11000			520
Пшениця 2 клас	6010	5856		6500	193	204	204
Пшениця 3 клас	5960	5664			190	200	202
пшениця 6 клас	5550	5225		5167	185	190	
Ріпак 2 кл від 35 мкм без ГМО							390
Ріпак з ГМО	11700						
Соняшник	10850	10429	10900	9800			
Сорго біле				4800			
Сорго червоне	5200						
Соя		8700	9050	9000	315	311	353
Соя без ГМО		9258	9700				
Тритікале				4600			
Шрот соняшниковий			5500				198
Ячмінь	5000	5152		5000			

**Закупівельні ціни, в тому числі
на внутрішніх елеваторах,
станом на 26.04.2019 р.**

	Кукурудза	Кукурудза 15% зернова	Пшениця 2 кл	Пшениця 3 кл
ТІС, Южний	\$158/5050 грн	\$148/4725	\$194/6080	\$193/6050
МВ-Карго, Южний	\$158/5050 грн			
ІЗТ, Чорноморськ	\$158/5050 грн			

Джерело: www.agroprosperis.com

Органік
Стандарт

Конференція & День Поля

Органічне рослинництво:

**Кращі європейські практики
в українських реаліях**

20 – 21 червня 2019

м. Полтава

Джерело: Полтавська державна аграрна академія

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
XXXI Міжнародна агропромислова виставка «АГРО-2019»	4-7 червня 2019 р.	м. Київ, НК «Експоцентр України», проспект Ак. Глушкова, 1	www.agroexpo.in.ua
VII Форум пивоварів та рестораторів,	18-19 червня 2019 р.	м. Львів	www.techdrinks.info
Міжнародні дні поля в Україні	19-21 червня 2019 р.	Київська обл., Васильківський район, сmt. Дослідницьке	www.mdpu.com.ua
Конференція «Organic Food 2019»	20 червня 2019 р.	м. Київ	www.proagro.com.ua
VI Національний День Саду 2019	27 червня 2019 р.	Харсонська обл., Білозерський р-н, с. Софіївка, СТОВ «Етнограй»	www.gardenday.com.ua
Міжнародний форум «Агропорт Південь Херсон 2019»	18-20 липня 2019 р.	м. Херсон, Міжнародний аеропорт «Херсон»	www.2019.agroport.ua/kherson
Міжнародна конференція «Енергія з біомаси 2019»	24-25 вересня 2019 р.	м. Київ, Національна академія наук України, вул. Володимирська, 55	www.uabioconf.org
XII Міжнародна агропромислова виставка та форум з розвитку фермерства «АГРОПОРТ Схід Харків 2019»	10-12 жовтня 2019 р.	м. Харків, Аеропорт «Харків»	www.agroport.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИДАННЯ:

МУЗИКА П.М. – ГО “ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА” (ГОЛОВА РЕДКОЛЕГІЇ); **СТЕФАНИШИН І.М.** – ТОВ “РСР “ШУВАР” (ЗАСТ. ГОЛОВИ РЕДКОЛЕГІЇ); **ВУЙЦИК І.М.** – ГО “ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА” ; **ПАНЬКІВ І.Я.** – БО “ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ДОРАДЧА СЛУЖБА”; **ДОМАНСЬКИЙ А.А.** – ГО “ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА”; **СОЛОМОНКО Д.О.** – ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО (ВИПУСКОВИЙ РЕДАКТОР).

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: М. ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗАЛІЗНИЧНА, 16, 2-Й ПОВ., ТЕЛ./Ф. +38 (032) 294-84-03, + 38(067) 803-60-32. ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИДАННЯ: ДВА РАЗИ НА МІСЯЦЬ .

ПОБАЖАННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ДО ЗМІСТУ ЕЛЕКТРОННОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ВІСНИК АГРОФОРУМ» ПРОСИМО НАДСИЛАТИ НА Е-MAIL:

LVIVAGRI@GMAIL.COM